

Tvangens bakside

- konsekvenser av feildiagnostisering og skadelig bruk av tvang

Hva er viktig å være bevisst på

Linda Galåen (lindagalaaen@hotmail.com)



Program for denne sesjonen:

- Innledning
 - Hvem er jeg
 - Min reise gjennom psykiatrien
 - Mine refleksjoner rundt tvang, basert på egen erfaring
 - Hva kan Kontrollkommisjonen gjøre (visjoner)
- Grupperefleksjon (4 spørsmål)
- Plenumssamtale

Hvem er jeg

- Mamma
- Barnevernspedagog
- Glad i mennesker
- Nysgjerrig
- Samfunnsengasjert
- «Fighter»
- Utålmodig
- Perfeksjonist, men langt fra perfekt
- Psykiatrisk pasient
- Lang erfaring med tvang
- Dissosiativ lidelse

«Villa Kaos»

En indre kaotisk
barnevernsinstitusjon



Min «reise» gjennom psykiatrien

- Livet i oppløsning
- Funksjonsfall og symptomoppblomstring
- Psykoselidelse
- **Tvang**
- **Tvangsmedisinering** (4 år)
- Re-diagnostisering
- Ansvarliggjøring og avvisning
- Traumepoliklinikken og avtalespesialist
- Dissosiativ identitetslidelse
- **Riktig behandling**
- **Bedring**

2013



2014



2021



2022



2024

7 år

2 år

Hvordan «så» det ut

- Dramatisk funksjonsfall
- Kontrolltap
- Selvskading (blodtapping)
- Stemmehøring
- Frykt
- Amnesi
- Forvirring
- Ønske om hjelp
- Motstand
- Raske og hyppige skifter i fungering og følelser



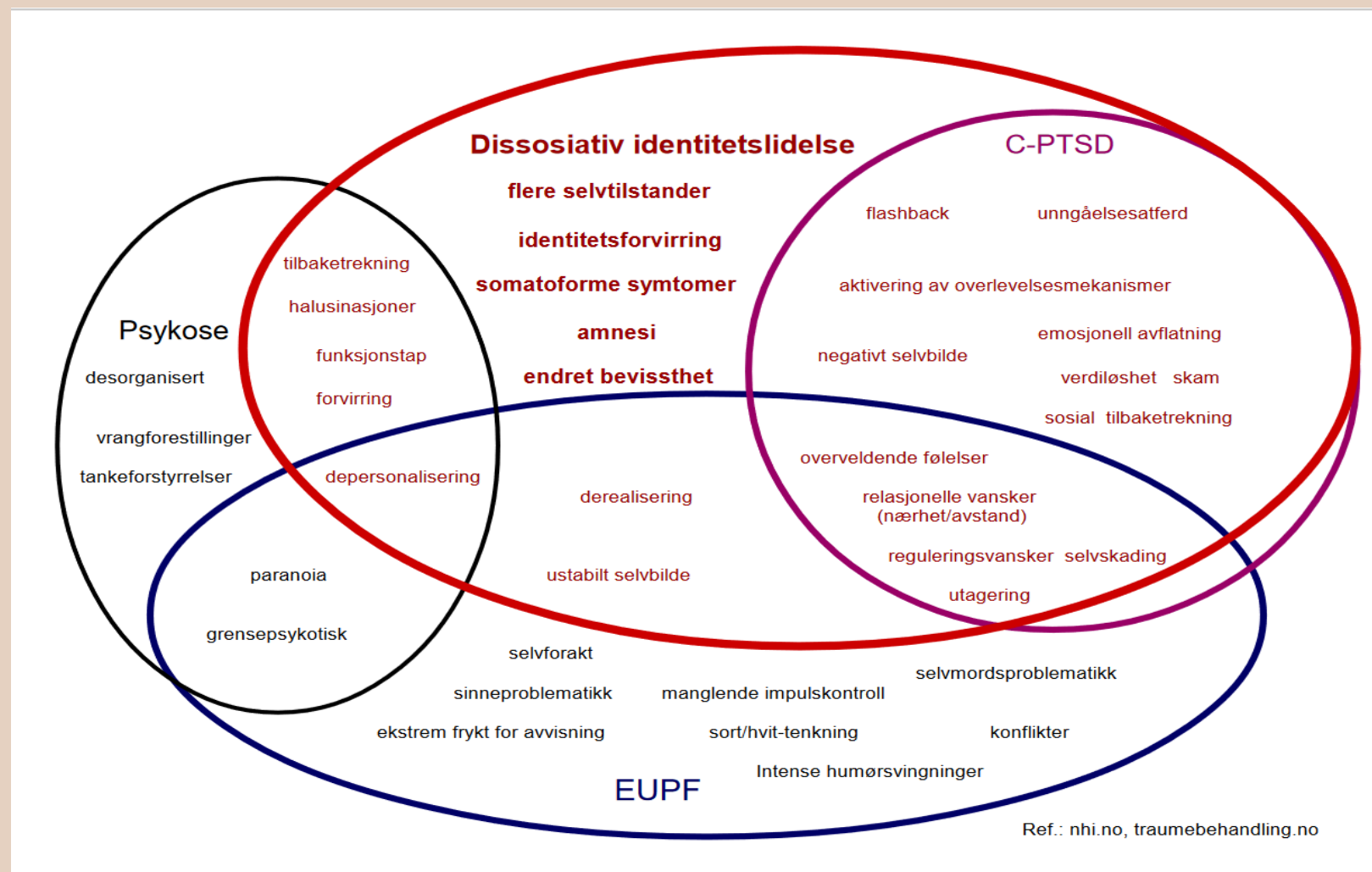
Diagnoser

Hvordan kan man egentlig forstå disse symptomene jeg hadde?

Jeg forstod ikke.

Psykiatrien forstod ikke.

Manglende kompetanse



Feile diagnoser



Feil behandling



Ingen bedring

A woman is seen from the chest up, looking through vertical black bars. Her face is pressed against the bars, and there are many water droplets on the surface. She has a somber expression. She is wearing a grey t-shirt. The background is a plain, light-colored wall.

Tvangsinnleggelser

- Nødvendig
- Personlig dilemma
- Juridisk grunnlag
- «Highway to» tvangsbehandling

Tvangsbehandling

Lydklipp: Villkatten

Villkatten skjønner ikke hvorfor politi og ambulanse har kommet til henne. Hun har bare vært hjemme. Hun blir veldig stressa og livende redd. Nå tar de henne. Nå kommer de til å ta henne og gjøre hva de vil med henne, de også. Hun åpner ikke døra, svarer ikke, hører ikke. Hun kan ikke. Det blir helt svart og blikkstilte i hodet hennes. Kroppen responderer ikke. På utsiden er de redd stillheten betyr at jenta er i stor fare og trenger akutt hjelp. De sparker opp døra og blir møtt av Villkatten som nå flyr mot dem, retning forbi dem. Men de stopper henne og sperrer den eneste utgangen. Villkatten hyler og skriker og flyr mot dem igjen og igjen, flere kommer til og går sakte mot henne og ber henne roe seg. 8 øyne rett mot henne. De skal bare hjelpe. Å bli sirklet inn på denne måten oppleves ikke som hjelp! Villkatten blir bare mer og mer hysterisk. Hun freser og kaster ting mot dem. De går nærmere og da begynner hun å slå etter dem. Det ender med at de tar tak i henne og fører henne til sengekanten. Hun klarer ikke roe seg ned. Hun er sterk til å være så liten, og forsvaret seg godt. Politimannen får seg en på tygga, og da er mildheten borte. Han skriker til henne; «Nå får du se til å oppføre deg! Ro deg ned!!» og i en vending ligger to sterke menn over denne 12-åringen på gulvet. All kamp er borte. Villkatten bare ligger der, puster nesten ikke, rører seg ikke, ser tomt ut i rommet. Villkattens siste forsvar – Villkatten kollapser. Hun har enda en gang lært at mennesker er farlig. Hun har enda en gang fått bekreftet at hun er alene, hun kan aldri anta at andre vil henne vel. Hun kan aldri stole på at hun selv ikke skader andre. For kroppen bare gjør, hodet tenker ikke, vet ikke. Hun er et dyr...

- Latent
- Omsorgsfullt vs. krenkende
- Nødvendig vs. provosert
- Forebygging

Lesetips: Maja Thune, «Kjærlighet som medisin»

Tvangsmedisinering

- Overgrep
 - Ingen bedring
 - Sterke bivirkninger
 - Slosskamp
 - 4 år (+2 frivillig)
 - Mange klager
 - Uverdig
- Brennende engasjement





Tvang Uten Døgn

- Forutsetning for tvangsmedisinering
- Trygghet
- Parkert

Konsekvenser

- Økte reaksjoner
- Mistet meg selv
- Motstand
- Re-traumatisering
- Hjelpeløshet
- Verdiløshet
- Skam
- Konflikter i behandlingsapparatet
- *Jeg overlevde*
- *Kunnskap*
- Systemkritikk



Hypotese:

De fleste mennesker som sliter psykisk ønsker hjelp

Men dersom hjelpen de tilbys

- ikke skaper trygghet i relasjonene
- ikke oppleves å hjelpe
- ikke er et felles samarbeidsprosjekt

vil det skape motstand

Vedvarende symptomer og motstand mot behandling fører til ytterligere bruk av tvang

Hva kan Kontrollkommisjonen gjøre?

Stille spørsmål ved diagnostisk forståelse

- er alternative diagnoser grundig nok utredet
- har behandler bred nok kompetanse
 - dissosiative lidelser er ca. like utbredt som schizofreni
 - dissosiative lidelser stammer fra barndomstraumer, men de er ikke alltid kjente - ergo kan ikke det utgjøre et eksklusjonskriterie for å vurdere diagnosen
- er det samarbeidet med helsepersonell utenfor institusjonen
- har pårørende blitt hørt

Hva kan Kontrollkommisjonen gjøre? forts...

Stille spørsmål til juridisk grunnlag

- er hovedvilkåret overveiende sannsynlig? (ref. diagnostisk forståelse)
- er behandlingsvilkåret godt nok begrunnet?
 - der pasienten er kjent:
 - hvem vurderer om tvang vil gi vesentlig bedring eller forverring?
 - hvor lenge og hvor mange ganger kan samme behandling gis?
- er farekriteriet mer riktig å bruke?
 - i mitt tilfelle ble jeg tvangsinnlagt og tvangsbehandlet primært pga. alvorlig selvskading med potensielt døden til følge
 - likevel var det aldri begrunnet i farekriteriet

Hva kan Kontrollkommisjonen gjøre? forts...

Stille spørsmål til samtykkekompetanse-vurderingen

- er samtykkekompetansen vurdert for aktuelle situasjon?
- er all informasjon om helsehjelpen og alternativer gitt?
- er det åpenbart at personen mangler samtykkekompetanse om hen ikke er enig i at den aktuelle behandlingen er nødvendig eller formålstjenlig?
- er det åpenbart at samtykkekompetanse mangler om personen ikke har samme mål som helsevesenet?

Stille spørsmål til alternativ behandling (mulig samtykke)

- tvang skal være siste alternativ
- blir pasientens mening om hvilken behandling som kan hjelpe faktisk vektlagt?
- er det en reell mulighet for å få hjelp uten tvang? Tvang eller ingenting?

Hva kan Kontrollkommisjonen gjøre? forts...

Tilstedeværelse og relasjon

- Være jevnlig tilgjengelig på posten
 - pasientene vet hvem dere er som mennesker – ikke bare en mektig instans
 - mulighet for dialog uten klagesak
 - gir innblikk i kulturen for tvang på posten
- Bygge relasjon
- Være fleksibel og skape et trygt rom
 - kan klagesakene foregå i en ramme som gir pasienten trygghet?
Som oppleves maktutjevne?
 - valg av rom, rommets utforming, servering, bekledning
 - kan pasienten ha med seg en støtteperson utover egen advokat?
 - hvordan kan advokaten og pasienten få nok tid sammen før møtet?

Hva kan Kontrollkommisjonen gjøre? forts...

Tvang Uten Døgn (TUD)

- Jeg var på TUD i ca 3,5 år uten bedring (2017-2020)
 - jeg snakket aldri med kontrollkommisjonen disse årene
 - jeg fikk aldri tilbud om kontakt med kontrollkommisjonen
- Hvordan føres tilsyn med pasienter på TUD?
 - er forlengelse kun en formalitet over hodet på pasienten?
 - hvor lenge kan en pasient holdes på TUD uten bedring?
- Kan det være aktuelt å innhente informasjon fra andre rundt pasienten?
 - kommunen, annet helsepersonell, pårørende
- Hvordan kan kontrollkommisjonen gjøre seg synlig og tilgjengelig for pasienter på TUD

Spørsmål til grupperefleksjon

1. Er det tilfeller der dere bevisst eller ubevisst velger å støtte tvungen psykisk helsevern fordi dere frykter pasienten ikke vil få noe behandling dersom de ikke er underlagt tvang?
- dersom ja – i hvilke tilfeller?
2. Hvordan kan Kontrollkommisjonen være mer tilstede for pasientene og skape trygghet i møte med dere?
3. Hva kan Kontrollkommisjonen gjøre for å forebygge unødvendig og uverdig tvangsbruk inne på post?
4. Hva kan Kontrollkommisjonen gjøre for å forhindre at andre i liknende tilfeller som min, blir underlagt tvang i så mange år uten bedring